

TO ‘QIMALARNI TUZILISHI VA KUYGANDA BEMORLARNI PARVARISHI

Rahmanov Zafarbek

Namangan davlat universiteti
Klinik fanlar kafedrası o‘qituvchisi

Xodjayeva Naimaxon Umirzaqovna

Namangan davlat universiteti
Anatomiya va fiziologiya kafedrası o‘qituvchisi

Annotatsiya

Tibbiyotda to‘qimalar inson organizmining asosiy tuzilish birligi bo‘lib, ular bir-biri bilan o‘zaro bog‘langan va muayyan funksiyalarni bajaradigan hujayralardan iborat. To‘qimalar organizmning turli qismlarini tashkil etadi va har bir to‘qima o‘ziga xos xususiyatlari, tuzilishi va funksiyalari bilan ajralib turadi. Ushbu maqolada to‘qimalarni tuzilishi va kuyganda bemorlarni parvarishi haqida ma‘lumotlar berilgan.

Kalit so‘zlar: to‘qimalar, organlar, organizm, bemor, kuyish, hujayralar, jarohatlar, kasalliklar.

Аннотация

В медицине ткани являются основными структурными единицами человеческого организма, состоящими из клеток, которые связаны между собой и выполняют определенные функции. Ткани образуют различные части тела, и каждая ткань характеризуется своими особенностями, строением и функциями. В этой статье представлена информация о строении тканей и уходе за больными с ожогами.

Ключевые слова: ткани, органы, организм, пациент, ожог, клетки, травмы, заболевания.

Abstract

In medicine, tissues are the basic structural units of the human body, consisting of cells that are interconnected and perform specific functions. Tissues form different parts of the body, and each tissue is characterized by its own characteristics, structure and functions. This article provides information on the structure of tissues and the care of patients with burns.

Keywords: tissues, organs, organism, patient, burn, cells, injuries, diseases.

KIRISH

Inson organizmida to'rtta asosiy to'qima turi mavjud: epitelial, bog'lovchi, mushak va nerv to'qimalari. Har bir to'qima turining o'ziga xos vazifalari va tuzilishi mavjud bo'lib, ular birgalikda organizmning normal faoliyatini ta'minlaydi. Epitelial to'qimalar organizmning tashqi va ichki yuzalarini qoplab, himoya vazifasini bajaradi. Ushbu to'qima turidagi hujayralar bir-biriga yaqin joylashgan bo'lib, ular bir qatlam yoki ko'p qatlamli bo'lishi mumkin. Epitelial to'qimalar oziq moddalarning so'rilishi, sekretiya va himoya funksiyalarini bajaradi. Misol uchun, teri epitelial to'qimasi organizmni tashqi muhitdan himoya qiladi, ichak epitelial to'qimasi esa oziq moddalarning so'rilishini ta'minlaydi. Bog'lovchi to'qimalar organizmning turli qismlarini bir-biriga bog'lab, ularni birlashtiradi. Ushbu to'qimalar ichida suyuqlik, yog' va boshqa moddalarning mavjudligi bilan ajralib turadi. Bog'lovchi to'qimalar to'qimalar va organlar o'rtasidagi bog'lanishni ta'minlaydi, shuningdek, oziq moddalarning yetkazib berilishi va chiqindilarning olib tashlanishida muhim rol o'ynaydi. Masalan, suyak to'qimasi tananing skeletini tashkil etadi va mushaklar uchun tayanch bo'lib xizmat qiladi. Mushak to'qimalari harakatni ta'minlaydi. Ular uch xil turga bo'linadi: skelet mushaklari, yurak mushagi va ichki a'zolar mushaklari. Skelet mushaklari ixtiyoriy harakatlarni amalga oshiradi, yurak mushagi esa yurakni qisqartirish va qon aylanishini ta'minlaydi. Ichki a'zolar mushaklari esa no-ixtiyoriy harakatlarni amalga oshiradi, masalan, oshqozon va ichaklarda ovqatni harakatlantirishda ishtirok etadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA TADQIQOT METODOLOGIYASI

Nerv to‘qimalari esa nerv impulslarini uzatish va qabul qilishda ishtirok etadi. Ular asab hujayralaridan iborat bo‘lib, organizmning barcha qismlariga signal yuboradi va ularni boshqaradi. Nerv to‘qimalari markaziy va periferik nerv tizimlarida joylashgan bo‘lib, ular insonning his-tuyg‘u va harakatlarini boshqarishda muhim rol o‘ynaydi. To‘qimalarning tuzilishi va funktsiyalari inson organizmining sog‘lig‘ini ta‘minlashda muhim ahamiyatga ega. Har qanday to‘qima yoki organning normal faoliyati buzilganda, bu sog‘liq uchun salbiy oqibatlarga olib kelishi mumkin. Masalan, kuydirish, jarohatlar yoki kasalliklar natijasida to‘qimalarning tuzilishi va funktsiyalarida o‘zgarishlar sodir bo‘lishi mumkin. Bunday holatlarda bemorlarni parvarish qilish alohida ahamiyatga ega. Kuyish, teri va boshqa to‘qimalarning jarohatlanishiga olib keladigan travmatik jarayon bo‘lib, bu holat bemorlarning sog‘lig‘iga jiddiy ta‘sir ko‘rsatishi mumkin. Kuyish natijasida teri qatlamlari, bog‘lovchi to‘qimalar va hatto mushaklar ham zarar ko‘rishi mumkin. Kuyishning darajasi, uning chuqurligi va kengligi bemorning umumiy holatiga ta‘sir qiladi. Kuyish jarohatlari ko‘pincha og‘riq, shish, qon ketish va infeksiya xavfini oshiradi.[1]

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Bemorlarni kuydirishdan keyin parvarish qilishda birinchi navbatda jarohatni baholash va zaruriy tibbiy yordamni ko‘rsatish muhimdir. Kuyishning darajasiga qarab, bemorga birinchi yordam ko‘rsatish usullari farq qiladi. Agar kuyish engil darajada bo‘lsa, jarohatni sovuq suv ostida yuvish va antiseptik vositalar bilan davolash tavsiya etiladi. Agar kuyish og‘ir darajada bo‘lsa, bemor shifoxonaga yotqizilishi va mutaxassislar tomonidan ko‘rsatma olish kerak. Kuyishdan keyin bemorlarni parvarish qilishda ularning og‘riqlarini kamaytirish muhimdir. Og‘riqni boshqarish uchun dorilar, masalan, analjeziklar va antiinflamatur vositalar qo‘llaniladi. Bemorning og‘riq darajasi doimiy ravishda kuzatilishi va zarur bo‘lganda dori-darmonlar o‘zgartirilishi kerak. Shuningdek, bemorning ruhiy holatini ham e‘tiborga olish zarur. Kuyish jarohatlari bemorning psixologik holatiga salbiy ta‘sir ko‘rsatishi mumkin, shuning uchun psixologik yordam ko‘rsatish muhimdir.[2]

International Conference on Economics, Finance, Banking and Management

Hosted online from Paris, France

Website: econfseries.com

24th April, 2025

Kuyish jarohatlari bilan bog‘liq parvarish jarayonida infeksiya xavfini kamaytirish uchun to‘g‘ri gigiena va antiseptik vositalardan foydalanish muhimdir. Jarohat joyini toza va quruq holda saqlash, shuningdek, infeksiyalangan joylarni to‘g‘ri davolash zarur. Antiseptiklar va antibiotiklar, agar kerak bo‘lsa, infeksiyani oldini olish uchun qo‘llaniladi.[3]

Bemorlarni parvarish qilishda ularning oziqlanishi ham muhim ahamiyatga ega. Kuyish jarohatlari bemorning oziqlanishiga ta'sir qilishi mumkin, shuning uchun ularning dietasini to‘g‘ri tashkil etish zarur. Oziq moddalarga boy, vitaminlar va minerallarni o‘z ichiga olgan dietalarga e'tibor berish kerak. Bemorning suyuqlik iste'moli ham muhimdir, chunki kuyish natijasida suyuqlik yo‘qotilishi mumkin. Rehabilitatsiya jarayoni ham bemorlarni parvarish qilishda muhim rol o‘ynaydi. Kuyish jarohatlari bilan bog‘liq rehabilitatsiya bemorning to‘qimalarining tiklanishini tezlashtirishga yordam beradi. Rehabilitatsiya jarayonida fizika terapiya, massaj va boshqa jismoniy faoliyatlar qo‘llanilishi mumkin. Bu jarayon bemorning jismoniy holatini yaxshilash, kuch-quvvatini oshirish va hayot sifatini yaxshilashga yordam beradi. Kuyish jarohatlari bilan bog‘liq parvarish qilishda shifokorlar, hamshiralik xodimlari va boshqa mutaxassislar o‘rtasida hamkorlik muhimdir. Bemorni parvarish qilishda jamoaviy yondashuv, har bir mutaxassisning o‘z vazifalarini bajarishi va bemor uchun eng yaxshi natijalarga erishish uchun birgalikda ishlashi zarur. Bemorlarning holatini doimiy ravishda kuzatish, ularning ehtiyojlarini aniqlash va zaruriy choralarni ko‘rish muhimdir. Kuyish jarohatlari bilan bog‘liq parvarish jarayoni bemorning sog‘lig‘ini tiklashda muhim ahamiyatga ega. To‘g‘ri parvarish, davolash va rehabilitatsiya jarayonlari bemorning tiklanishini tezlashtirishi, og‘riqlarini kamaytirishi va hayot sifatini yaxshilashi mumkin. Bemorlarning sog‘lig‘ini tiklashda to‘qimalarning tuzilishi va ularning funktsiyalarini tushunish, shuningdek, kuydirish jarayonida yuzaga keladigan muammolarni hal qilish uchun zarur bilimlarni olish muhimdir.[4]

XULOSA

Umuman olganda, to‘qimalar va ularning tuzilishi inson organizmining asosiy qismi bo‘lib, ularning normal faoliyati sog‘liqni saqlashda muhim rol o‘ynaydi. Kuyish jarohatlari bilan bog‘liq parvarish esa bemorlarning sog‘lig‘ini tiklashda alohida

International Conference on Economics, Finance, Banking and Management

Hosted online from Paris, France

Website: econfseries.com

24th April, 2025

ahamiyatga ega. Bemorlarni parvarish qilishda to‘g‘ri yondashuv, zaruriy tibbiy yordam va rehabilitatsiya jarayonlari bemorlarning tiklanishiga yordam beradi va ularning hayot sifatini yaxshilaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Abdurazakov, A. (2020). "Tibbiyotda to‘qimalar va ularning ahamiyati". Tibbiyot fanlari akademiyasi, Toshkent.
2. Karimov, I. (2019). "Kuyish jarohatlari va ularni davolash usullari". O‘zbekiston tibbiyot jurnali, Toshkent.
3. Murodov, B. (2021). "Rehabilitatsiya va fizioterapiya: nazariya va amaliyot". O‘zbekiston tibbiyot universiteti nashriyoti, Toshkent.
4. Rahmonov, D. (2022). "Kuyish va teri jarohatlari: diagnostika va parvarish". Tibbiyot va sog‘liqni saqlash jurnali, Samarqand.
5. Tursunov, S. (2023). "Oziqlanish va kuyish jarohatlari: bemorlarni parvarish qilishda ahamiyati". O‘zbekiston oziqlanish va sog‘liqni saqlash instituti, Toshkent.
6. Qodirov, E. (2021). "To‘qimalar va ularning tiklanishi: nazariy va amaliy yondashuvlar". Tibbiyot fanlari akademiyasi, Toshkent.
7. Xudoyberdiyev, A. (2020). "Kuyish jarohatlari bilan bog‘liq parvarish: amaliy qo‘llanma". O‘zbekiston davlat tibbiyot universiteti, Toshkent.